

Život i djelo biskupa Antuna Mahnića

Mahnićeva djela pokazala su veliku ljubav koju je gajio prema Crkvi i prema hrvatskom narodu

■ Božidar Nagy

"Ako ne znaš tko si, doći će drugi pa će ti reći da budeš ono što on bude htio!"

I. Petričević

Ovih dana, tj. 14. prosinca obilježavamo 88. obljetnicu smrti biskupa Antuna Mahnića. Prije nego na stranicama ovoga časopisa nastavimo prikaz razvoja Hrvatskoga katoličkog pokreta što ga je pokrenuo krčki biskup Mahnić, potrebno je ukratko dati njegov biografski profil. Biskup Mahnić, osim u Hrvatskom katoličkom pokretu, bio je aktivan i na mnogim ostalim područjima crvenog života.

Rodio se 14. rujna 1850. u selu Kobdilju župa Štanjel u Sloveniji. Godine 1863. stupa kao trinaestogodišnjak u

Bio je velikan hrvatskog naroda

goričko sjemenište. Godine 1874. zaređen je za svećenika. Od 1875. služuje najprije kao prefekt Nadbiskupske dječje sjemeništa u Gorici u kojem je ostao punih dvadeset godina obavljajući razne službe. Na bečkom Sveučilištu 1881. promoviran je u čast doktora teologije. Objavljuje članke i studije u raznim časopisima a 1888. počeo je izdavati časopis *Rimski katolik*, kome je sam bio urednik, izdavač i vlasnik. Oko 600 stranica pojedinog godišta ispunjeno je filozofsko-vjerskim, apologetskim, socijalnim književno-prosudbenim i drugim sadržajima. Mahnić je čitateljima nastojao dozvati u svijest kako liberalne ideje - koje prodiru kroz književnost, tisak i filozofiju - opasno ugrožavaju katolicizam i dotadašnju krčansku kulturu naroda. Mahnić si je stavio u zadatak da na temelju jasnih načela otklanja sve moguće idejne zablude. Prije nego je došao u Hrvatsku za krčkog biskupa Mahnić je sebe izgradio kao misaonog čovjeka jasnih načela i radikalnih stavova, izričite rimske orientacije, te deklariranog i nepomirljivog borca protiv svakog oblika liberalizma. Godine 1896. imenovan je za krčkog biskupa i nakon biskupskog posvećenja 7. II. 1897. preuzima upravu krčkom biskupijom.

Osim Hrvatskog katoličkog pokreta biskup Mahnić kao dobar organizator i pastoralni djelatnik pokreće i ostvaruje razne pothvate. Ovdje nabrajamo samo najvažnije kronološkim redom:

- 1898. pokreće biskupijski službeni list

Acta curiae Episcopalis Veglensis;

- 1899. osniva u Krku tiskaru *Kurykt;*
- iste godine pokreće također u Krku dvotjedni gospodarsko-poučni list *Pučki prijatelj;*
- 1901., od 1. do 4. rujna održava Prvu sinodu krčke biskupije;
- 1902. Osniva u Krku Staroslavensku akademiju. Iste godine pokreće list hrvatsko-slovenskih svećenika klanjalaca *Sanctissima Eucharistia* i šalje svećenika I. Butkovića u Beč s nakanom da organizira naše katoličke studente;

Biskup Antun Mahnić

Katedrala Uznesenja Marijina u Krku

- 1903. pokreće reviju *Hrvatska straža* i iste godine u Beču preko I. Butkovića osniva prvo hrvatsko katoličko akademsko društvo za hrvatske studente;

- 1904. u nekim se školama zaoštvara pitanje održavanja vjeronauka na hrvatskom jeziku, što dovodi do Mahnićeve obrane prava na materinski jezik;

- 1905. u Beču izlazi prvi broj lista mlađih *Luč*, koji tiska biskupova tiskara u Krku;

- 1906. na Trsatu održan prvi skup hrvatskih i slovenskih katoličkih visokoškolaca;

- 1907. u Zagrebu osnovano akademsko društvo *Domagoj* i u mjesecu kolovo

vozu održan Prvi hrvatsko-slovenski svedački sastanak u Zagrebu;

- 1908. Mahnićevom inicijativom u Senju osnovano "Leonovo društvo" a u Zagrebu osnovano "Pijevovo društvo" za promicanje katoličkog tiska. Iste godine Mahnić poduzima akcije oko izgradnje đačkog konvikta u Pazinu;
- 1910. u Zagrebu osnovan Hrvatski katolički narodni savez kao središnje tijelo Hrvatskoga katoličkog pokreta;
- 1911. od 25. do 28. rujna održana Druga krčka sinoda;
- 1913. Mahnić aktivno sudjeluje na Drugom hrv.-slov. kongresu u Ljubljani. Zajedno s tršćanskim biskupom Karlinom Mahnić je 19. listopada sudjelovao kod blagoslova kamena temelja za "Đački dom" u Pazinu;
- 1915. Mahnić s ostalim političarima u Rijeci spremi spomenicu za papu Benedikta XV.;
- 1918. odmah po završetku rata Mahnić nagovara zagrebačkog nadbiskupa Bauera da sazove biskupsku konferenciju, što on i čini.

Nakon završetka Prvoga svjetskog rata i talijanske okupacije dijela hrvatskih otoka među kojima bio i Krk, Mahnić Talijani na prijevaru odvode u zatočeništvo u Italiju. Osloboden je na izravnu intervenciju pape Benedikta XV. Teško bolestan upućen je na liječenje u Zagreb gdje i umire

14. prosinca 1920. Sahranjen je bio u crkvi sv. Franje Ksaverskog u Zagrebu. Prije nekoliko godina tijelo mu je preneseno u krčku katedralu.

Kao biskup istaknuo se kao vrlo dobar organizator. Njegova djela pokazala su veliku ljubav koju je gajio prema Crkvi i prema hrvatskom narodu premda je bio slovenskog podrijetla. A kao osnivač Hrvatskog katoličkog pokreta s pravom se ubraja među velikane hrvatskog naroda. O biskupu Mahniću, osim brojnih članaka i studija, imamo i biografiju koju je objavio o. Ignacije Radić, ofm tor.

(Priredio: Mladen Praljak)